

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za vsak ozemlje 300
za inozemstvo . . . 600

Oglas za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mali oglas do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 14/5
Telefon št. 75
Upravišništvo:
Zodna ulica št. 6
Telefon št. 35.
Račun kr. pošt. dok. urada
šte. 11.642.

Ljubljana, 27. julija.

Vez med komunisti in narodnimi socialisti, sklenjena ob izvolitvi gosp. Peska za ljubljanskega župana, postaja vsak dan bolj očita in po svojih posledicah interesantna.

Prejšnji teden je začel izvoljeni ljubljanski župan gosp. Anton Pesek v svoji tiskarni tiskati in izdajati komunistični list «Delo». Ob priliki atentata na ministra Draškovića so bili v osebnem glasu istega gospoda župana radi komunistom prijazne pisave vidne bele lise kot dokaz lojalnosti, ki je ena prvih čednosti dostojanstvenika, ki hoče kot zaupni funkcionar politične uprave sedeti na županskem stolu mestne občine ljubljanske.

Vse, kar se je dosedaj v tem oziru dogodilo, pa je prekosil prijatelj gospoda župana Peska ter poslanec njegove stranke, Gospod Brandner je čutil v nedeljo potrebo, da gre v Trbovlje in posodi firmo svoje stranke za shod komunistov. Bil je popolnoma v svojem elementu. Ker je mislil, da je brez kontrole, je govoril iskreno, pristržno in tako kot misli in čuti. Narodni socialist Brandner je v nedeljo vrzel z obraza nacionalno krinko in se brezpogojno proglasil za komunisto. Gospod Pesek se v potu svojega obraza trudi, da bi zbrisal sledove pobratimstva, njegov poslanec Brandner pa tako lepo pove, da med narodnimi socialisti in komunisti sploh ni razlike in da porabljajo voditelji NSS besedo «narodni» le zato, da lažje opravljajo komunistično propagando, ki je za odkrite komuniste prepovedana. Poelane Brandner očividno računa tudi s komunističnim prevratom, ko pravi, da je narodnim socialistom internacionalna zelo simpatična in da ni daleč čas, ko «bomo vse delavske stranke združene v eni organizaciji». Komunistični poslanec Koren, ki je govoril za Brandnerjem ter prinašal pozdrave sovjetske Rusije, je s svojim govorom potrdil, da narodno-socialni voditelji prav dobro razumevajo in podpirajo komunistična stremeljenja.

Za nas komunistični nastop posl. Brandnerja ni nikako presenečenje. Da je pa narodni socialist nastopil tako kot je govoril posl. Brandner ob odprtem grobu komunistične žrtve, Draškovića, tega pa vendar nismo mogli pričakovati. In vendar je prav, da je tako odkriti govoril! Čemu neodkritosti, nepoštenosti in hinavščine? Iz Brandnerja je govorila dosledna duša, ki nima ozirov ne na levo in ne na desno. Ako je pri tem prezrla interese NSS ter ignorirala srčno željo gospoda Antona Peska, zato posl. Brandner bržčas nič ne more. Le kesa se lahko, da je s svojim trboveljskim shodom poglaval vprašanje potrditve ljubljanskega župana v odločilen štadij.

Nepobitno sledi iz Brandnerjevte govora, da je gosp. Anton Pesek tudi na strani terorističnega gibanja. Z Brandnerjem izjavlja komunistom: «Saj nas pravzaprav ničesar ne loči. Besedo «narodni» smo si vzeli samo zaradi tega, da lažje delamo — ker vidite, da vaša organizacije ne morejo in ne smejo prirejati shodov.»

In konsekvence? Gospod Anton Pesek mora biti toliko moža, da je pripravljen nositi za svoje principe tudi vse konsekvence. Dolžnost vlade pa je, da neha že s protežiranjem prevratnih in protidržavnih elementov, pa naj nastopajo ti že pod to, ali ono krinko.

Zgoditi se zato ne sme, da bi spričo komunističnih atentatov na ljubljanskem magistratu gospodoval «narodni» komunist.

DELAVSKE KOMORE.

Beograd, 27. julija. (Izv.) Na osnovi rešenja ministrskega sveta in po naredbi o delavskih komorah se otvorijo delavske komore v Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Zagrebu in Novem Sadu. Delokrog teh komor se bo koncentriral edino na ekonomsko in socialna vprašanja delavcev.

KREDIT ZA OBNOVO ŠOLSTVA.

Beograd, 27. julija. (Izv.) Prosvetno ministrstvo je preložilo ministrskemu svetu v odobrenje predlog večmilijonskega kredita da se na novo zgradi v vojni porušene šolske zgradbe. Krediti bi se imeli potem odšteti od vojne odškodnine, ki jo dobe posamezne občine.

SAVEZ DOBROVOLJCEV.

Beograd, 27. julija. (Izv.) Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo pravila Saveza dobrovoljcev SHS. V Ljubljani se bo 8. septembra vršil veliki dobrovoljski kongres.

Glavni povzročitelj atentata na ministra Draškovića

IZDANA TIRALICA. — RAZPIS NAGRADE ZA ONEGA, KI GA VJAME.

Zagreb, 27. julija. Preiskava zaradi atentata na ministra Draškovića je ugotovila, da je bil glavni inspirator atentata Rudolf Hercigonja. Za njim je izdana nastopna tiralica: «Hercigonja Rudolf, rojen 1896. v Zagrebu, pristojen v občini Tuhei, kotar Klanjec, rimsko-katoliške vere, samec, brez stalnega posla, sin Martina in Antonije Turjak, srednje postave, kostanjevih las in obrvi, okroglega, od

solnca ožganega lica, sivih oči, nekaj višjega čela, primerne nosa, ima vse zobe in okroglo brado. Glavni inspirator atentata na ministra Draškovića je pobegnil neznanokam. Dne 22. julija so ga videli v okolici Zagreba. Od takrat so izgubili vsako njegovo sled. Ministrski svet je razpisal za onega, ki ga najde, ali izroči oblasti, nagrado 10.000 dinarjev.»

Za razveljavljanje komunističnih mandata

SOGLASJE VSEH VEČINSKIH STRANK.

Beograd, 27. julija. (Izv.) Z ozirom na dosedanje rezultate preiskav o atentatih na regenta in Draškovića, ki dokazujejo, da so imeli atentatorji najožje zveze z vodstvom komunistične stranke, se povdarja v krogih vladnih strank, da je treba postopati proti komunističnim voditeljem še poleg določil, ki jih predvideva zakon za zaščito države.

Močna struja med radikalci in demokrati je za to, da se komunistična

stranka sploh zatre. Razpusti naj se njeno vodstvo in razveljavijo mandati komunističnih poslancev. Seveda pa bo to mogoče le na podstavi zakona, oziroma ustave. Zato se nekateri poslanci taki pavšalni odločbi protijo in predlagajo, naj se razveljavijo le mandati onih poslancev, katerim se osebno dokaže kako protidržavno dejanje. Odločitev bo padla jutri.

Posvečevanja o zakonu za zaščito države

Beograd, 27. julija. (Izv.) Včerajšnji seji zakonodajnega odbora so bili predloženi le glavni obrisi od vlade izdelanega načrta za zaščito države. Minister Pribičević je v učinkovitem govoru utemeljeval nujno potrebo zakona in se skliceval pri tem zlasti na vzgled dveh držav, ki slovita kot izrazito demokratični: Svica in Severna Amerika. Ako sta se ti dve državi čutili primorani izdati proti rušilem javnega reda izjemne zakone, je to tem bolj potrebno pri nas, ki smo že mlada in še nekonsolidirana država.

Danes so se vršila ves dan posvečevanja vladnih strank, med katerimi vlada soglasno prepričanje, da je treba predložiti zakon o zaščiti države sprejeti čim prej, da se prepreči nadaljnje razdiralno delo anarhističnih komunistov.

Novi aretirani komunisti

Beograd, 27. julija. (Izv.) Današnja «Politika» javlja: «Včeraj je bilo opaziti pred ministrstvom za zunanja dela dva mladeniča, ki sta se neprestano sprehajala pred poslopjem. Ker sta se zdela sumljiva, je bila obveščena o tem policija. Eden je nato pobegnil, drugi pa je bil aretiran. Pri preiskavi so našli pri njem bombo. Pri zaslišanju so bile razkrite važne stvari, o katerih pa se varuje najstrožja tajnost.»

KOMUNISTIČNI POSLANCI POZVANI V BEOGRAD.

Beograd, 27. julija. (Izv.) Danes je tajnik komunističnega kluba, Ferić, pozval brzojavno vse komunistične poslance, ki se nahajajo v inozemstvu, da se vrnejo v Beograd, ker namerava komunistični klub razpravljati o situaciji, v kateri se nahajajo komunisti vsled novih vladnih ukrepov proti komunistom.

Beograd, 27. julija. Včeraj je komisar v skupščini, po nalogu predsednika dr. Ribarja, zapri sobo komunističnega kluba. Komunističnim poslancom se je dala na razpolago soba v prvem nadstropju, dokler se ne izdele zakon za zaščito države.

DOHODKI IZ DRŽAVNE TROŠARINE.

Beograd, 27. julija. Pregled dohodkov enoprocentne državne trošarine v mesecu juniju 1921: Srbija in Orna gora 2.415.668 dinarjev (778.687 dinarjev v proračunskem letu 1920/21.), Hrvatska in Slavonija 5.761.894 (1.640.306), Bozna in Hercegovina 966.339 (391.201), Vojvodina 6.504.927 (1.178.577), Slovenija 2.818.962 (296.789), Dalmacija 538.598 (230.714). Skupno 18.505.566 (4.526.195) dinarjev, torej 18.078.171 dinarjev več, kakor v mesecu juniju v proračunskem letu 1920/21.

Ugoden vtis regentove zaroke

Beograd, 27. julija. Po došlih vesteh iz inozemstva, je v diplomatskih in političnih krogih napravila vest o zaroki Nj. Vis. regenta prestolonaslednika Aleksandra z bourbonsko vojvodinjo Sofijo ugoden vtis. Čestitke prihajajo z vseh strani. V beograjskih krogih se je vest o zaroki regenta sprejela simpatično.

Regent prestolonaslednik Aleksan-

der ostane v Franciji še nekoliko tednov. V Franciji ga povsod spremlja z največjim spoštovanjem in pozornostjo. V naših službenih krogih se ni potrjena vest o njegovi zaroki z vojvodinjo De Vendome. Med tem se more iz nujnih priprav za opremo novega dvorca v Beogradu sklepati, da vesti o tej zaroki niso brez podlage.

Boj z madžarskimi vohuni

Čakovec, 27. julija. Dne 19. julija so postavili Madžari na mostu med Kotoribo in Mura - Kereszturom zasedo, kjer so čakali z oddelkom konjenice, oddelkom pehote in dvema strojnica, da bi prijeli zaupnika zagrebške komande mesta Hajdukovića in Godlerja, ki sta polizvedovala in zasledovala madžarske vohune v Medjimurju in Prekmurju, kjer so Madžari pripravljali vpad za čas poslovanja antantne komisije za razmejitev z Avstrijo.

Zaupnikoma se je tudi posrečilo prijati vse te vohune, od katerih so nekateri bili že po dve leti v madžarski službi. Madžari so radi tega razpisali za prijete nekaterih naših organov nagrado 50.000 kron Eden izmed madžarskih agitatorjev, po imenu Kukac, je

prešel 20. julija z oddelkom vojakov demarkacijsko črto z namenom, prijeti na našem ozemlju nekatere naše organe, s katerimi so skušali na lokav način baje stopiti v pogajanja. Pri tem pa so našli na našo stražo, pri kateri se je nahajal preoblečen tudi Hajduković. Madžarskega agitatorja Kukaca so naši takoj ustrelili, medtem ko so ostali madžarski vojaki pobegnili preko meje. Znani vohun Schneeweiss, tajnik izsledovalnega častnika stotnika Kiralyja, ki je na nasprotni strani čakal s konjenico, da bi v primerem trenutku priskočil na pomoč, je istakotko pobegnil, ko je videl, da njegovi beže. Pri bitum vohunu so naši vohunsko legitimacijo, ki mu je služila pri prehodu preko meje

Spopad med Francozi in Italijani v Sleziji

Zürich, 27. julija. (Izv.) Po semkaj došlih vesteh iz Berlina je prišlo v Gorenji Sleziji v Gliwicah do oboroženega spopada med francoskimi in italijanskimi četami. Eden italijanski

oficir in več Francozov je ubit. Uradno ta vest še ni potrjena. «Züricher Zeitung» izjavlja, da je vest resnična

Lakota v Rusiji

Kodanj, 27. julija. (Izv.) «Politiken» javlja iz Rige, da je letošnja žetev tudi v severni Rusiji popolnoma uničena. V nekaterih gubernicah znaša prihod žetve na en hektar zemlje ponajveč 160 kg žita. Veliko število vasi je od prebivalstva popolnoma izpraznjenih. Večina od njih je zbolela na skorbutu. V enem samem okrožju je od 35.000 ljudi od 10. julija naprej umrlo 7200 ljudi vsled pomanjkanja hrane.

Kakor poroča «Svenski Tagblad», so predlagali ljudski komisariji, naj se v Moskvi in Petrogradu znižajo porcije kruha v teku petih dni za 30 odstotkov, potem pa še za nadaljnjih 30 odstotkov. Vsled pomanjkanja hrane tudi ni mogoče dvigniti produkcije industrije. Produkcija petroleja je že popolnoma prenehala, a tudi v kovinarskih tovarnah se delo omejuje in se bo ves obrat v najkrajšem času moral popolnoma ustaviti.

Riga, 27. julija. (Izv.) Lakotna katastrofa v Rusiji se vedno bolj razširja. Kmetje spravljajo na pol zrelo žito s polja ter ga vzlic nezdravim posledicam uživajo. Med delavstvom vlada veliko ogorčenje napram kmetom, ker so bili delj časa preskrbljeni z živili nego delavci. Glavni urednik moskovskih «Izvestij» piše, da je moč komunistične stranke padla in vedno bolj se množijo glasovi, da dežela tej, z elementarno silo se razširjajoči in vse uničujoči nesreči, ki je prišla nad Rusko, ne bo kos. Mnogo prištevov zapuščila boljševe tabora. Oddelki rdeče armade hodijo po deželi, da s silo odvzamejo kmetom žito in druga živila.

KONEC STAVKE V RIMU.

Rim, 27. julija. (Izv.) Generalni protestni štrajk je prenehal o polnoči. Vodstva socialistične in komunistične stranke objavljajo proglase, v katerih se zahvaljujejo delavstvu, ki je s tako solidarnostjo izvedlo protestno stavko, ki je pa le prvi poskus in opomin merodajnim faktorjem, da je proletarijatu zmanjkalo potrpežljivosti, in da se hoče z vsemi silami in sredstvi boriti proti nasilju, pa naj prihaja od katerekoli strani.

VOJNA DOJŽNOST V PRIMORJU.

Trst, 27. julija. (Izv.) S prvim januarjem prihodnjega leta bodo podvrženi vojaški dolžnosti vsi vojni obvezniki iz novih krajev. Rekrutacije se izvrše v prvih mesecih prihodnjega leta.

ALBANSKE VLADNE ČETE ZASEDLE OROŠI.

Rim, 27. julija. (Izv.) Po poročilih iz Aten je glavno mesto Miriditov, Oroši, zasedeno od regularnih albanjskih čet. Jugoslavija koncentrirala pričakovano nadaljnjih dogodkov, večje število čet na albanjskih mejah.

KEMALOVA VLADA ZAPUSTILA ANGRO.

London, 26. julija. Iz Carigrada poročajo, da je sklenila angorska vlada, da se umakne iz Angore v Sivas.

PRIPRAVLJANJE UKAZA O UČITELJSKI RAZPOREDITVI.

Beograd, 27. julija. (Izv.) Ministrstvo prosvete izdeluje veliko učiteljsko razporeditev za prihodnje šolsko leto. Pri tem bo vpokojeno večje število učiteljev, ki so izpolnili službeno dobo.

SVETOVNA KONFERENCA PROTI TUBERKOLOZI.

London, 27. julija. Svetovna konferenca za tuberkulozo je bila včeraj otvorjena. Nemčija ni poslala zastopnikov. Avstrijski zastopnik je imel kratek nagovor, v katerem je izročil pozdrave svoje domovine.

VAŽNE SPREMEMBE V NOVIH LAŠKIH POKRAJINAH.

Rim, 26. julija. (Izv.) V političnih krogih se zatrjuje, da bo še tekom parlamentarnih počitnic prišlo do izpremebe na mestih civilnih guvernerjev za Tridentinsko in Julijsko Benečijo. Sedanja guvernerja Credaro in Mosconi odstopita v najkrajšem času. Kot Mosconijev naslednik v Trstu se imenuje knez Di Scalea, bivši podtajnik ministrstva zunanjih zadev. Senator Salata ostane še vedno kot načelnik urada za nove province.

Curih. Berlin 775, Newyork 610, London 2180, Pariz 4710, Milan 2570, Praga 765, Budimpešta 167, Zagreb 350, Bukarešta 790, Varšava 0.30, Dunaj 0.68, avstrijski žigos. 0.70.

Dunaj. Zagreb 524—532, Beograd 2064—2124, Berlin 1161.50—1167.50, Budimpešta 256—259, Bukarešta 1185—1195, London 3250—3290, Milan 8890—8910, Newyork 916—920, Pariz 7092.50—7182.50, Praga 1073—1078, Sofija 747.50—757.50, Varšava 45—47, Curih 15000—15050, Dolarji 908—912, levi 742.50—752.50, marke 1159—1165, funti 3250—3270, francoski franki 7090—7190, lire 3640—3800, dinarji 2085—2105, poljake marke 48—49, levi 1180—1190, švic. franki 14950—15000, & K. 1168—1179.

Rusko vprašanje

Z večjo silo in močjo nego kadarkoli se pojavlja danes rusko vprašanje.

Današnje rusko vprašanje ni ekspanzivno, ono nima za cilj nikakoli zavojalnih namer, današnje rusko vprašanje je vprašanje samoočrane, vprašanje boja za obstanek.

Peto leto vlada boljševizem v Rusiji, peto leto, kar se živi tam in dela z idejami in teorijami, peto leto, kar počiva delo na ruskem polju, kar molče tovarne.

Sedaj je pa prišla katastrofa, rezerv je zmanjkalo, novih pridelkov ni, in vremenjska katastrofa je uničila sedaj še to, kar je dajala rodovitna in bogata ruska zemlja sama.

Rusija stoji pred katastrofo. Glad proti vsemi groznimi posledicami, pojavljajo se bolezni, širijo epidemije, zdravi ni, mase umirajo — a pomoči ni od nikjer.

V boju proti boljševizmu so zapadne države na incitativno Anglije izpremenile svojo taktiko, uvidele so takoj, da bi bil boj z Rusijo, pa se ona nahajala še v tako obupnem stanju, nemogoče, zato se začele izvajati gospodarski boj do skrajnosti. Dasi je taka borba nečloveška, ker trpe od nje ravno oni, ki so najmanj krivi, ker pravi krivci se znajo vedno še okribeti, trpi narod, ki ravno tako težko nosi breme boljševizma, kot se zapadne države boje vlade boljševizma.

Toda zapadne države so v svojem gospodarskem boju proti Rusiji, oziroma moskovski sovjetski vladi našle moment, a katerim opravičujejo svoje postopanje.

Ena prvih programnih točk sovjetske vlade je, da ne priznava, državnih dolgov caristične Rusije, ki se nahajajo vsi v rokah zaveznikov držav. V gospodarskem boju z Rusijo so zavezniki države stavile kot pogoj, brez katerega se sploh ne da razpravljati, da sovjetska vlada prizna v vsem obsegu vse državne obveznosti bivše Rusije.

Ruska sovjetska vlada je odbila to zahtevo in Anglija je aranžirala blokado Rusije, katere je bila na videz samo formalna, a katere globoke in nepremagljive posledice se kažejo šele danes, ko stoji Rusija pred strašno katastrofo, mogoče največjo, kar jih poznamo v zgodovini človeštva; ne dvomno je, da je gospodarsko življenje v Rusiji danes popolnoma bankrotno, narod preseljen s frazami in teorijami komunizma je pozabil na delo, masa ulice je porabila kar je pokradla po buržujskih hišah, zlato so zaklenili sovjetski komisarji za svoje in državne potrebe, kot za agitacijo v tujih zemljah. Ni niti živili, niti denarja, žuke so zaprte, uvoza in izvoza ni.

Rusija si danes v svojih mejah ne more pomagati; boljševizem je uničil njene delavske moči, iztrebil voljo do dela, vtpepel v mentaliteti naroda razpoloženje za laiko in brezskrbno življenje.

Sovjetska vlada se je do danes držala s pomočjo militarizma, ker je poznala dobro dušo ruskega naroda. Pred narodno maso je znala boljševizem maskirati z nacionalizmom, zato vidimo še danes pod orožjem milijone ruskega naroda, ki so prepričani, da se bore za matuško Moskvo, ne pa za dobrobit judovskih komisarjev boljševiškega sovjeta.

Boljševiška vlada je danes uvidela težko situacijo, v kateri se nahaja sama in v katero je zapeljala ves ruski narod. Zaveda se, da je zanjo možnost samo enega izhoda, da namreč razbije množčen gospodarski obroč, ki so ga sklenili okoli nje zavezniki. Boljševiški komisarji vedo, da moč boljševizma stoji in pade z ruskimi bajoneti, zato izrabljajo današnje gospodarsko krizo kot boj proti zavezniškemu kapitalizmu, dasi so vodilni faktorji boljševizma naravnost priznali, da je Rusija brez pomoči zapadnega kapitala izgubljena.

Kljub vsem demantjem iz Moskve, kažejo vsi znaki, da se Rusija, oziroma ruska sovjetska vlada pripravlja z mrzlično naglostjo za vojaško akcijo proti zapadu; prva država, ki pride v ti akciji v poštev, je Poljska.

Rusija pripravlja vojno z diplomatiko akcijo proti Poljski; zadnje dni

kar čeznoje ruske noče v Varšavi. Zadnja, ki je najenergičnejša, protestira proti bivanju bivšega ruskega vojnega ministra Savinkova v vladi Kerenskoga na Poljskem teritoriju, češ da je osonal revolucionarni komite za borbo proti boljševizmu. Dalje ugotavlja sovjetska vlada, da podpira Poljska ruske kozake begunce, ki jih ni razorožila, pač pa jih uporablja kot obmejne čete proti Rusiji; istotako poljska vlada daje podpira protiboljševiško propagando v Rusiji.

Poljska vlada je sicer zanikala te ruske ugotovitve, vendar se tudi ona z ozirom na kritični položaj v Rusiji pripravlja na vojno akcijo, da bi mogla zavrniti ruski napad. Poljsko vlado podpira odkrito Francija, ki pošilja javno orožje in municijo v Poljsko.

Nevarnost nove vojne v severovzhodni Evropi postaja od dne do dne večja. Rusija si ne ve drugega izhoda; ne v znamenju boljševizma, ampak v znamenju ruskega nacionalizma in borbe za obstanek hoče povesti narod v novo krvavo borbo.

Zakon o zaščiti javnega reda

Ker smo dobili besedilo vladnega načrta o zakonu za zaščito javnega reda telefonično iz Beograda šele pozno v noči, smo mogli v včerajšnji številki priložiti le najvažnejše odstavke. Zato prinašamo v naslednjem danes še ostale člene:

Člen 9.

Osebe, ki menjajo svoja bivališča in so podvržene pisančevanju in ne morejo dokazati, da se pošteno preživljajo, se kaznujejo z zaporom treh mesecev. Ako so vrh tega moralno pokvarjeni in nagnjeni kaznivim dejanjem, se morajo po prestani kazni izročiti zavodom za prisilno delo. Mladolletni, ki še niso podvrženi kazni, se izroče poboljševalnim zavodom največ do petih let, ako še niso končali 16. leta, sicer pa do polnoletnosti. Minister pravde se pobrašča, da predloži uredbo o postopanju s takimi osebami v prisilnih delavnicah.

Člen 10.

Kdor pri uporabljanju kake eksplozivne snovi spravlja v nevarnost življenje ali imetje kake osebe, se kaznuje z zaporom 5 let, ako spravlja v nevarnost več oseb ali imetje več ljudi, pa na deset let.

Člen 11.

Kdor pri uporabljanju iste materije spravlja v nevarnost kako osebo ali tulo imovino nehoti, se kaznuje z zaporom enega meseca; ako pa je povzročena nevarnost za življenje več ljudi, pa na 5 let.

Člen 12.

Kdor uči druge, kako se napravljajo eksplozivne snovi ali orožja in jih da komu spraviti ali pa prodati, čeprav ve, da se bodo uporabila za izvršitev kakega zločina, se razven v členu 1. določene kazni kaznujejo še z robijo.

Člen 13.

Kdor je poblaščen prodajati eksplozivne snovi, a je s protipostavnim ravnanjem povzročil nevarnost za življenje ali imetje drugih, se kaznuje z robijo, v lahkih slučajih pa z zaporom.

Člen 14.

Kdor brez dovoljenja pristojne oblasti nosi strelno rožje in ogroža javno sigurnost, se kaznuje z zaporom enega leta.

Člen 15.

Kdor se pregreši proti predpisom zakona o proizvajanju, uvozu ali prodaji smodnika, dinamita, strelnega orožja ali eksplozivnih snovi, se kaznuje z denarno globo 10.000 do 100.000 dinarjev, in sicer po veličini krivice in po svoji imovini. To kazni zamore izreči sodišče tudi v slučajih od člena 10. do 14. poleg tamkaj določenih kazni, ako je to v interesu javnega reda.

Člen 18.

Kdor na javnih zborovanjih, odprtil ali zaprtih prostorih, nosi ali iznaša kake znake, zastave ali napiske kot protest proti organiziranim oblastim, ali kot znak poziva ali hujkanja, da bi ustvaril javno mišljenje, da obstoječi javni red ni dober in da ga je treba zamenjati s prevratom ali javnimi izgrebi, se kaznuje z globo do 50.000 dinarjev, ali pa z globo in zaporom.

Člen 19.

Samo sodelovanje pri manifestacijah, izvedenih v zmislu člena 18. proti orga-

nizaciji državnih oblasti, se kaznuje z zaporom do enega leta, ali z denarno globo 3.000 dinarjev, ali pa z obojema kaznima.

Člen 20.

Ako je pristojna oblast prepovedala kako manifestacijo proti državi ali kako drugo manifestacijo proti državnim interesom, se udeleženci, ki se na poziv takoj ne razidejo, kaznujejo z zaporom, kolovodje in prigravarji pa tudi z denarno globo do 5000 dinarjev.

Člen 21.

Državna upravna oblast mora vsako združenje (sindikato organizacijo), o katerem se je prepričala, da je izpremenilo svoj v zakonu določen cilj in se pričelo baviti s tajnim delovanjem ali s kakimi drugačnimi posli, oziroma nedopuščen agitacijo, takoj razpustiti. Proti odloku o razpustu imajo predstavniki združenja pravico pritožbe pri prvem sodišču v roku treh dni. Ako se odobri odlok upravne oblasti, je rešitev izvršilna. Ako pa sodišče razveljavi sklep upravne oblasti, ima ista istotako v roku treh dni pravico pritožbe na kasacijsko sodišče. Zakoniti zastopniki na tak način razpustitvega združenja se kaznujejo z zaporom in z denarno globo do 5000 dinarjev, v kolikor ni izvršeno težje krivično delo.

Člen 22.

Ostali zločinski prestopki iz obsega kazenskega zakonika, izvršeni potom časopisov, na javnih zborovanjih in v uradnih, se kaznujejo po obsem kazenskem zakoniku, v kolikor so njegove kazni strožje. Blažje odredbe raznih pokrajinskih zakonov o štampi, javnih zborovanjih in uradnih glasilih glede posameznega krivičnega dela in blažje odredbe glede stitca ali zastarelosti, stoplo izven veljave, v kolikor se nanaša nanjo ta zakon. Ostale odredbe tega zakona, ki jih ne predvideva obli kazenskimi zakoniki, ostanejo tudi dalje v veljavi.

Ako se obtoženec v zmislu paragrafa 46. srbskega zakona o štampi pozove k zaslišanju, a se skrije, ali ga sploh ni v mestu bivanja, potem se tri dni po izdani sodnem pozivu, ko to dejstvo ugotovi tudi uradna pristojna oblast, ne izda noben poziv potom «Službenih Novin» ali potom kakega drugega obvestila, ampak se izda nov odlok, ki se dostavi kratkoma v hišo, kjer je dotičnik stanoval, in se smatra pravomočen. V tem slučaju mora imeti obtoženec na glavni razpravi avokata, ki ga določi sodišče.

Člen 24.

Glede naredbe člena 21. tega zakona se mora v bodoče smatrati, da je naredba paragrafa 58. srbskega zakona o štampi postala veljavna, v kolikor se nanaša na splošni kazenski zakonik.

Člen 25.

O vseh krivičnih dejanjih v tem zakonu sodijo državna sodišča po svobodnem sodniškem prepričanju in jih obravnavajo kot nujne predmete.

Člen 26.

Vse temu zakonu protivne odredbe iz splošnega kazenskega zakonika in drugih splošnih zakonov, kakor zakon o štampi, o združenjih in zborovanjih, se ne bodo izpremenile, v kolikor ne nasprotujejo temu zakonu in dokler je ta zakon v veljavi.

Sprejem pokrajinskega namestnika Iv. Hribarja v Mariboru

Maribor, 26. julija.

Danes okoli 2. popoldne se je pričel s čiškoslovaškim brzovalnikom g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar skozi Maribor. K sprejemu odličnega funkcionarja so došli na kolodvor zastopniki tukajšnjih državnih, avtonomnih in vojaških oblasti kakor tudi raznih kulturnih in prosvetnih društev. Gospoda namestnika je po izstopu iz vlake povedel okrajni glavar gosp. dr. Lajniš na peron, kjer so ga pričakovali uradni zastopniki in številno občinstvo. Tukaj ga je pozdravil okrajni glavar dr. Lajniš s kratkim nagovorom, v katerem je naglašal znano neumornost njegovega organizatorskega delovanja na vseh poljih prosvete in izrazil prepričanje, da bo gospod kraljevi namestnik posvetil tudi Mariboru svojo naklonjenost. Končno ga je pozdravil v imenu uradništva, ki mu stavi na razpolago svoje sile in mu nudi svojo pomoč. Sklenil je z beseda-

mi: Pozdravljam Vas, gospod kraljevi namestnik ob prihodu v Slovenijo, katere uroditelj Vam je poverjena.

Nato je izpregovoril župan Grčar na stopne pozdravne besede: «V izredno čast si štejem, da mi je dana prilika, da Vas morem, gospod kraljevi namestnik, kot prvi župan slovenskega mesta Maribora v imenu prebivalstva prav srčno pozdraviti. Prosim Vas ob enem oprostite, ako se osmelim, da Vas prošim ob tej priliki za mesto, ki ga zastopam, Vaše posebne naklonjenosti. Kot važna obmejna, prometna in industrijska točka stoji Maribor danes pred težkimi problemi, katerih rešitev bo treba posvetiti vse naše moči. Naše delo pa nikakor ne bi bilo lahko, ako bi nam Vi odrekli svojo pomoč. Pozdravljam Vas ob vstopu v domovino, do katere ste kazali toliko ljubezni, in naprošam Vas, da v trenutku, ko bo zopet Vaš duh ofitil to domovino in jo bo objela Vaša ljubav, pridružite tej ljubezni tudi naklonjenost do našega mesta, ki je tudi del naše velike in lepe domovine.»

Na oba pozdravna govora je odgovoril gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar: «Velečeni gospod okrajni glavar! Velečeni gospod župan! (Proti poslednjemu obrnjen): Dovolite, da se obracam najprej do Vas kot zastopnika samoupravnega telesa. Tujec, ki je pred tremi leti potoval skozi Maribor in ki bi bil tudi ta trenutek navzočen pri Vašem sprejemu in slišal Vaše besede, šele ta bi mogel razumeti, kaj velikega se je zgodilo v tem času. Pred tremi leti je bil Maribor nemško mesto in nemški živel je je tukaj širil, da je človeku krivale sree. Danes po pozdravljanju mene kot kraljevega namestnika. To so veliki dogodki, kakršni se dogajajo komaj v tisočletju. Prosim ste me pomoči za Maribor. Vediti, da se zavedam, kakšne važnosti je to mesto, na katerega čelo Vas je postavila volja naroda. Iz Maribora je Slovenija prešla marsikatero lepo iniciativo. Spominjam se tukaj velikega delovanja škofa Martina Slomška, začetka Slovenske Matice in drugega. Tu se je storilo mnogo, kar je bilo slovenskemu narodu v korist. V narodnem in gospodarskem oziru ima Maribor veliko nalogo, ki jih je pričel tudi že izvrševati. Maribor stoji med glavnimi industrijskimi mesti naše države. Vaša naloga, gospod župan in gospodje občinski svetniki, bo, da ta razvoj podpirate in napravite res kraj, ki bo v čast Jugoslaviji. Nova zavest je prešinila vse vrste tega mesta, vendar pa je še mnogo ljudi, ki se niso prilagodili novim razmeram. V tem pogledu je treba Vašega pametnega in treznega nastopanja. S tem boste dovedli tudi one ljudi do spoznavanja in tudi oni se bodo vživeli v novi položaj.

Gospod okrajni glavar! Zaupanje Njegovega Visočanstva in vlade me je izbralo, da pridem v Slovenijo in da delujem tukaj za okrepljenje one ideje, za katero sem deloval že pred vojno, četudi se takrat ni smelo vedeti, ker bi me bilo stalo glavo. V tujni motri človek dogodka drugače kakor v neposredni bližini. Marsikaj se da iz daljave presojati na drug način kakor pod neposrednim vtisom dogodkov. V domovino prihajam z načeli, ki me bodo vodili v mojem delovanju. Prihajam, da branim pravo in pravico. Ziveli smo dole v nekakem medvladju, pri katerem je mnogokrat zavladala tudi samovolja. Jaz hočem, da samovolja preneha, da imajo predvsem veljati samo zakoni in da se ima v imenu Njegovega Veličanstva kralja vladati edinole po pravu in pravici. (Živahni živjo! - klici.) Pred zakonom so vsi enaki. Vsak, kdor je pošten državljan, more in sme računati s tem, da ga bodo ščitili zakoni, pa najsi bode kakršnegakoli političnega prepričanja. To so načela, s katerimi se vracam v domovino. In da bodo ta načela našla umevanja v slovenskem narodu, vas prošim vaše pomoči gg. uradniki in gospodje pri občini, da boste vsi delovali za našo veliko domovino, za našo Jugoslavijo in me podpirali v mojem prizadevanju.

Govor gosp. namestnika je bil sprejet z živahnimi «Živjo!» - klici. Nato je gosp. okrajni glavar dr. Lajniš pred-

stavil gosp. namestniku vse pri sprejmu navzoče gospode. Po kratkem okrepčilu je gosp. namestnik stopil zopet v vlak ter nadaljeval pot proti Ljubljani.

Politične beležke

† Gospod Anton Pesk je pozdravil pokrajinskega namestnika gosp. Ivana Hribarja pri njegovem dohodu v Ljubljano, kakor poroča «Jugoslavija», takole: «Gospod kraljevi namestnik! Kot župan stolnega mesta bele Ljubljane Vas iskreno pozdravljam ter izrekam svoje odkritosrčno veselje, da je Njegovo Veličanstvo naš kralj Peter blagovolil imenovati baš Vas za svojega namestnika za upravno oblast v Sloveniji. Prepričan sem, da boste s svojo vestno, energično in spretno roko povzdignili Slovenijo iz sedanjih desolantnih razmer... Zagotavljam, da Vas bomo z veseljem podpirali po svojih skromnih močeh.» — V imenu mesta Ljubljane je pozdravil gosp. namestnika že poprej magistratni ravnatelj gosp. dr. Zarnik...

† Tudi iz življenja. Zadnja številka «Bogoljuba» se hudoje zopet enkrat nad žensko modo. Nimamo nič proti temu, zdi se nam pa vseeno, da sredstva, ki jih uporablja «Bogoljub», danes ne bodo več mnogo zalegla, tudi po hribovskih vaseh ne. Eto, par primerov. «Bogoljub» piše: «Treba je vendar vedeti, da je taka noša nalašč za to prirojena, da vzbuja meseno poženje in mesene občutke. Francoska iznajdba! Po mestih je že tako, da človek ne ve, kam bi pogledal, da bi ne videl teh merkev skoro na pol golih. — Ve mojskre pa boste za te neumnosti v vicah pokoro delale; pa prav zares! Tam boste šivale in slikale, da vas bodo prsti pekli. — Proč z izrodki neumne in nedostojne mode, zamašite si tiste grde luknje. Kupite si filik in evrina, da zakrpite tiste golote, skozi katere gleda mesenost na dan; če ne, jih boste krpale v vicah. Boste videle, če bo res ali ne. Če jih ne bo treba krpati celo v peku!»...

† Državna policija po vseh mestih. Na konferenci poslanca vladne večine je bilo sklenjeno, da se mestne policije v krajih onstran Save in Donave takoj nadomestijo z državno policijo in žandarmerijo.

† Veleizdajniški proces v Zagrebu. Razprava proti veleizdajnikom dr. Suflaju, Vidaku, Havelki, dr. Pilarju, Kovachiću in drugim, ki so bili v zvezi z znanimi veleizdajniki dr. Sachsom in dr. Frankom ter so vršili špijonske posle, je bila te dni končana. Razsodba se razglasi konec tega tedna.

† Evakuacija tretje cone v Dalmaciji. V Beogradu se nahaja že več dni g. Kalafatović, član naše komisije za razmejitev z Italijo. Bil je poklican v ministristvo vnanih zadev. Njegov boriavek v Beogradu je v zvezi z evakuacijo tretje cone v Dalmaciji, ki se prične avgusta.

† Angleži o atentatu. «Morning Post» piše povodom umora ministra n. r. Milorada Draškovića v svojem uvodnem članku, da so atentati komunistov njih politično sredstvo in orožje, da bi s temi preplašili svoje nasprotnike. Minister Drašković je razkril komunistično zaroto, vedel je vse detaje komunističnega pokreta, bil informiran o vseh zvezah komunistične stranke. Značilno je, da je moskovska sovjetska vlada v zadnjem času angažirala komuniste v Jugoslaviji, da bi tvorili njen most na zapad. Moskovska vlada je računala, jako dobro računala je na simpatije, katere je užival ruski narod med Jugoslavlani, na bratstvo, ki je vezalo Rusijo in Srbijo. Toda jugoslovanski narod je hitro uvidel, da sovjetska vlada ni ona Rusija, katero je ljubil; zato je komunistična akcija oslabela, dokler se sedaj niso začeli posluževati zadnjih in skrajnih sredstev, tako da se lahko trdi — in to ne samo o jugoslovanskih, ampak o komunistih vseh držav — razbojniška družal je postala politična stranka. Zato se pa mora dvigniti vsa kulturna Evropa v borbi proti tej družali, ki ima povsed iste in enake cilje. Zmaga nad boljševizmom bo zmaga človečanstva.

Človek in njegovi spremljevalci

Nekaj za zabavo, še več pa za pouk.

Človek ponavadi ne more ostati v življenju sam. Zato se moški oženi, ženska pa omoži; kateri od obeh se oženiti ali omožiti (teh slučajev je več!) ne more, si pa preakri za družbo psa ali mačko. In vodi zverino običajno s sabo po vseh potih kot najboljšega prijatelja, služabnika in svetovalca.

Pa poleg moža in žene, psa in mačke imajo ljudje v življenju še celo kopo drugih spremljevalcev. Predvsem spremlja vsakega človeka skozi njegovo bedno življenje lastna senca. Nekateri ljudi spremljajo tudi upniki, druge — a ti so bolj redki! — dolžniki. Pesnika Prošerna so, kakor znano, spremljale erinije, boginje maščevanja. Ubogi mož! — Posebno mnogo ljudi spremlja dandanes prokletstvo.

Nekje sem čital, da je človek družabno bitje. Da si pa človek vedno izbere za družbo bitje, ki se mu zdi najprikladnejše, nisem videl, da bi bilo

zapisano. Ampak ni res, da se ljudje po večini ne sodijo po obliki! Večina ljudi se lahko omeni po njihovi zunanjosti. Treba se je le razumeti na očenjevanje!

Kadar grem n. pr. na promenado, pa srečam trojico golobradcev z zalzci, Panama - srcajami in slamniki, pa drobnimi palčicami, z jopci na en gumb in z nizkimi čevlji, morda celo z monokli, vem takoj, da išče ta družbica sebi enako trojičico golobliča s kratkimi krileci, tankimi nožicami, prosajimi nogavicami ter globokim dekoltajem. Nač čas je tak!

Pa da se vrnem k človeku in njegovim spremljevalcem!

Kot sem že omenil, ima večina ljudi spremljevalce; nekateri stalne, drugi pa samočasne. Ti spremljevalci so nekaki nastavljenici ad hoc, in valuta, s katero jih človek plačuje, je kaj raznovrstna. Treba bi bilo v svrhu lažjega izplačevanja ustanoviti nekako mednarodno denarno unijo; spremljevalci človeka bi bili potem materialno mnogo na boljšem.

Naj začnem pri najbolj razširjenem človekovem spremljevalcu, pri psu. Revez prejema plačilo za spremljevalstvo najbešeje v obliki kosti. Na njih uboga para brusl in krha svoje zobove in je redkokdaj zarenči na gospodarja. Pomilovanja vreden spremljevalec!

Drugi, za psom najpopularnejši drug človekov je mačka. Njena nagrada je mleko, častl pa tudi kakšna klobasica! Je torej mnogo na boljšem od psa — ter se takoj vidi, da je ženskega spola. Mačka spredaj liže, zadaj praska. Pes pa grize navadno od spredaj.

Nekateri ljudje, ki ne vedo, kaj je Brazilija in kakšno bujno življenje je tam ob Amazonu, si izvolijo za spremljevalce papige. Papige imajo navadno ljudje, ki so sami papigam podobni. Nad pačenjem papig imajo poseben užitek — zakaj pačenje je edino, kar umejo v svojem življenju.

Vrane se težje privadijo na človeka. Opice nekoliko lažje, ker je, kakor znano, njihovo glavno svojstvo posenjanje. Da se pri tem včasih vrezajo,

kaže sledeči slučaj, ki je vreden, da se pri njem nekoliko delj pomudimo.

Nekje na svetu — menda v bližini kalifornijskih rudokopov, — je zverina zgubila svojega poglavarja. Živali so zato v smeh in zabavo sklenile, da postavijo posej za poglavarja svojega rajona opleo. In so tako tudi storile. Opica je posnemala vse, kar je videla pri drugih živalih. Z izvolitvijo pa se je šutila naravnost počaščenjo. Prišli so nekoč v opičji rajon cigani, in opica je njim na čast razobesila zastave. To je bilo smeja, da je vse pokalo! Ali na koncu je je reva izkupila. Neka zver se je bridko pošalila; vzela je brivno britve in s hrbtno potegnila po vratu. Nato se je diabolito zamejala in odšla. Opica je hotela pokazati, da za zverjo ne zastaja. Vzela je britve, potegnila po vratu — z ostrino seveda! — in opičje sree je prenehalo biti. Potem so zverine potuhale, da opice vendarle ne spadajo na poglavarstva mesta — in so opičjo stranco pri vseh poznejših volitvah prezirale tor jo od kandidatov nečelno izključile.

vale. Na ta način so zverji polagoma prišle do pametnega poglavarja.

Eden od nevidnih spremljevalcev človeka je tudi vest. Vest, sem slišal praviti, je tišti jeziček, ki človeku kaže, kdaj sta mera in vaga pravični. Ampak ljudje so dandanes postali že silno praktični; oni tehtajo in merijo vse stvari že brez mere in vage — kar na oko. Zato je vest prišla malone popolnoma ob veljavo.

Najzadnji spremljevalec človeka je smrt. Ko ona potika na vrata, se vsakdo zdrzne. «Beži, beži nazaj! križi, moj čas še ni prišel! Imam še napraviti pokoro za svoje črne grehe!» Ali smrt ne posluša. Privzdigne koso, zamahne — šklj — in glava pade. Življenje je konec. Potem nesejo človeka na pokopališče, duhovnik odmoči molitev, pogrebi zasujejo krsto — sorodniki, znanci in prijatelji si oplaknejo usta s vinom, in človeka je konec.

Kaj je smisel tega sestavka, vprašujete? Raje kot psa, mačko in papigo si izberite za spremljevalca v življenju kakšno klobčo!

*** Prestolonaslednik regent ostane še par tednov v inozemstvu.** V vladnih krogih se vest o njegovi zaroki še ne potrjuje, vendar pa se sodi, da vsled naglice, s katero se popravlja novi dvor, ni brez podlage.

*** Pokrajinski namestnik gosp. Ivan Hribar** je napravil danes dopolne obisk pri gospodu polkovniku Nikoliću kot komandantu dravske divizije oblasti v zastopstvu gosp. generala Dokića, nato pri gospodu prelazu Kalanu kot zastopniku odošnega gosp. knezoškofa in pri ravnatelju magistratnih uradov gosp. dr. M. Zarniku.

*** Za pomočnika komandanta IV. armije v Zagrebu** je imenovan general Peter Pešić.

*** Imenovanje.** Vodja statističnega urada v Ljubljani, g. Andrej Jug, je imenovan za inšpektorja I. razreda pri direkciji državne statistike v Beogradu.

*** Višji šolski svet** je izrekel vsemu učiteljskemu zboru I. mestne deške ljudske šole svojo pohvalo. Posebno pohvalo je pa izrekel ravnatelju Jakobu Dimniku za vzorno šolsko vodstvo.

*** Himen.** Danes se je poročil v Ljubljani glavni urednik Mariborskega »Taborca« g. Radičev Rehar z gđno. Marijo Punčuhovo. — Naše iskrene čestitke.

*** Kakih sredstev se poslužujejo komunisti.** Uradno se razglasa: Komunistični agitatorji uporabljajo v svoji brezobzirni agitaciji razne metode. Da bi napravili zmešnjava med našimi vojniki, jim pošiljajo pisma, kakor da bi bila od njihovih rodbin ter jim opisujejo njih položaj v najtežjih barhah. Istotako pišejo tudi njihovim rodbinam v imenu vojakov ter jim v najbednejših slikah opisujejo vojaški stan. Govore o mučenju vojakov, o batinanju, o gladovanju itd. Tendence tega podtikanja je jasna. S tem se skuša zaneesti največja upornost in nerazpoloženje proti vojski med narod. To se daje občinstvu na znanje ter se poziva vsakdo, kdor bi prejel tako pismo, naj ga takoj izroči policijskim oblastim.

*** Razpisane službe opraviteljev državnega pravdnistva.** Na okrajnih sodiščih v Ljubljani, Radovljici, Škofljici, Ljutomeru, pri Sv. Lenartu, v Prevaljah, Konjicah, Zuzemberku pri Trebnjem bodo imenovani opravitelji državnega pravdnistva. Letna nagrada znaša za Ljubljano 180 K, Radovljico 280 K, Škofljico 180 K, Ljutomer 250 K, Sv. Lenart 340 K, Prevalje 300 K, Konjice 350 K, Zuzemberk 140 K in Trebnje 200 K, vrhubele zakonite dragotinske doklade. Prošilec mora biti pravno in politično neomadeževan, jugoslovanski državljan in mora stalno bivati na sedežu ali v bližini okrajnega sodišča. Prošnje je vložiti do 25. avgusta pri pristojnih državnih pravdnistvih.

*** Iz poštne službe.** S 15. avgustom 1921. se pri delu občina Poljski s popisanimi kraji: Borovak, Brezovo, Košica, Dolgobrdo (Dolgiri), Mamoli, Zg. Poljski, Preska, Prevek, Ravne, Arčiče (Sv. Brice), Tepe in Sp. Poljski, okolišni poštne urada Sava in hkrati izloči iz okolišnega poštne urada Litijske. Zato se izloči tudi poštne nabiralnice Poljski iz področja poštne urada Litijske in prideli poštne uradu Sava.

*** Čim ožji stiki med našim in češko-slovaškim časopisjem.** Šef češko-slovaškega presbira g. Čermak je došel v Beograd. Svrha njegovega prihoda je, da se dosežejo čim ožji stiki v vprašanju informacije našega in češko-slovaškega časopisja. Gospod Čermak razpravlja v tej zadevi s šefom našega presbira v Beogradu, gospodom Taletomom.

*** »Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj«** v Ljubljani vabi sodelavce na sestanku, ki se vrši danes v četrtek dne 28. julija 1921. ob 8. uri zvečer v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti št. 4. Na sestanku poročata gg. poslance Dr. Jerjav in profesor Reiser. Udeležite se sestanka polnoštevilno!

*** Uradne ure pri delegaciji ministrstva financ.** Z ozirom na nastopivšo običajno vročino so določene uradne ure pri delegaciji ministrstva financ in tej podrejenih oblastih in uradih v Ljubljani od vsega 20. avgusta t. l. od pol 8. do 14. ure; blaginjske ure pa od 8. do 13. ure.

*** Za ljubljanske konzumente.** Goveje meso od dobro pitanih volov bo prodajala centralna Vnovčevalnica od sobote dalje v mesnici na Sv. Jakoba nabrežju ter na stojnici pri mostu (prosti stojnici) po 30 K in 32 K kg, na stojnici nakupovalne zadruge pri Mahrovem zidu pod kostanjem pa po 26 K in 28 K kg. Telesje meso se bo prodajalo po 20 K kg.

*** Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V dobi od 17. do 23. julija se je v mestni občini ljubljanski rodilo 81 otrok, med temi 2 mrtvorojenčka, umrlo pa je 8 moških in 14 žensk, skupaj torej 22 oseb, med temi 10 domačinov, ostali tuji. Smrtni vzroki so bili: jetika 2, srčna hiba 2, možganska kap 2, v 1 slučaju rak in v 14 slučajih drugi naravni smrtni vzroki. Prijavljeni so bili v tej dobi trije slučajji nalezljivih bolezni: 2 slučajja griže in 1 slučaj trebušnega legarja.

*** Novi kopalni vlaki iz Ljubljane v Laze.** Od 31. julija naprej vozijo ob nedeljah in praznikih do preklica iz Ljubljane v Laze nastopni kopalni vlaki: Z odhodom iz Ljubljane glav. vlak ob 8.30, 12.06, 18. in 14.20 ter iz Laz v Ljubljano z odhodom iz Laz ob 13.42, 18.30 in 19.54. Ob delavnikih iz Ljubljane glav. vlak ob 12.06 in 14.20, iz Laz v Ljubljano ob 18.30 in 19.54. Za te vlake veljajo dosedanje kopalne vozne karte.

*** Strela je udarila včeraj popoldne** med kratko nevihto nad Ljubljano v barako na Kodeljevem. Ker so se prebivalci bali požarja so odnesli vse pohištvo iz barake in poklicali gasilno društvo. Gasilci so takoj prišli, toda ognja ni bilo, ker je udarila le vodena strela.

*** Vojaški koncert** na vrtu hotela »Union« v Ljubljani se vrši danes v četrtek, dne 28. t. m. od pol 8. do pol 11. ure zvečer.

*** Izlet arabskih dijakov v Slovenijo.** Ministrstvo za socialno politiko je dovolilo potrebno subvencijo dijakom-volnim sirotam iz Kavada, da se podajo na poučni izlet v Hrvatsko in Slovenijo.

*** Dijakke kolonije.** Iz Beograda nam poročajo: Beogradska univerza je ustanovila dve dijaški koloniji v Fruški gori: v Kamenici za moške člane (15 postelj s hrano po 8 dinarjev dnevno) in v Rakovcu pri Novem Sadu za članice (12 postelj s hrano po 5 dinarjev dnevno). Nadzorstvo nad žensko kolonijo vršita dve dijakinji, določeni od ferijalnega saveza, skupno s tajnikom S. Ajdačićem. Članice naj prinesejo s seboj po eno odejo. Prošnje za sprejem naj se predložijo glavnemu poverjenstvu ferijalnega saveza (II. moška gimnazija) v Beogradu, kjer se dobe potrebne legitimacije. Koloniji boste potrjeni do 1. septembra.

*** Državna študijska za gozdarske študije.** Ministrstvo za gozde in rudnike je razpisalo večje število študijskih po 600 dinarjev mesečno za gozdarske študije na domačih univerzah v Bogradu in Zagrebu. Natančni pogoji so razvidni iz dotičnega razpisa v »Uradni listu«.

*** Absolvirani trg. visokošolci** (diplomirani eksportni akademiki) so naprošeni, da pošljejo svoje ime, absolvirano trg. visoko šolo, kraj in čas absolviranja ter sedanje nameščenje, pripravljajmo odbor za I. kongres jugoslovanskih trgovskih visokošolcev, Ljubljana, Bleiweisova cesta 32. Odbor rabi podatke v svrhu statistike in eventualnega združenja vseh jugoslovanskih absolventov trg. visokih šol. O kongresu izide posebna brošura s statistiko. Odbor je prepričan, da nam starešine, ki so že davno nameščeni kot šefi in direktorji v tu- in inozemstvu pomagajo ustvariti naši izobrazbi odgovarjajoč socialni položaj.

*** Državna podkovska šola obvešča** konjerejce in lastnike konj, da so odšel v središču in petih popoldne konj ne bo podkovalo, izjemni najnujnejše slučaje.

*** Kmetijski tečaj** po deželi. Poverjenstvo za kmetijstvo namerava tekom letošnje zime prirediti več kratkih kmetijskih tečajev po deželi, ki bodo trajali po en teden, in sicer: tečaje za gojenje in tečaje za strelbo živine. Tečaji se priredijo od novembra do konca februarja in so namenjeni moški in ženski mladini od 16. leta starosti naprej. Prirejali se bodo pod sledečimi pogoji: 1.) če se prihlasi najmanj 30 udeležencev, ki se zavežejo, da bodo tečaj redno in točno obiskovali; 2.) če se za tečaj preskrbi potrebni prostor (učna soba) s kurjavo. Ves pouk bo kolikor mogoče praktičen in je zaradi tega pridobil tistim krajevnim zastopom (kmetijskim organizacijam, izobraževalnim društvom, županstvom itd.), ki želijo take tečaje organizirati, tudi pravno kmetijo, kjer bi se lahko eno in drugo stvar pokazalo in z delom razložilo. Interesenti naj se za prireditve teh tečajev obračajo pravočasno na poverjenstvo za kmetijstvo v Ljubljani, kjer se dobe vsa potrebna nadaljnja pojasnila.

*** Velik požar v Postojni.** Veliko žago pod postojnskim kolodvorom, last gosp. Jurca, ki jo je imel sedaj v najemu knez Windischgrätz, je ogenj popolnoma vpepelil. Sumi se, da je ogenj povzročila zlobna roka.

*** Iz Dol. Toplice** nam poročajo: Sezona je na vzhodu, vreme krasno, voda izborna. Za ta ali oni nedostatek komforta te odškoduje naravnost umetniški užitek, ki ga nudita gostom na goslih in klavirju gg. K. in o. s. dr. L. — ta briljantna glasbena umotvorca, ki jima paš ni para v Sloveniji: fenomenalna tehnika ex tempore, čut, bravura. Hvala jima! — Mladi Topliški Sokol je imel v nedeljo (24. t. m.) svoj prvi javni nastop z vrlo povoljnimi uspehom. Želimu mu krepek razvoj! — Zdraviliški komisiji priporočamo v interesu gostov in zavoda, naj da brezobzirno izvajati polje, uro, z nočnimi razgledniči pa pomote.

*** Iz Belekrajine** smo prejeli: Glanar »Slovenca« priznava, da so nastopili zanj res klesi časi, ter hoče braniti, kakor prava kislica vojnega nekega »Krampusa« vulgo tovrnoga avta, last blivšega deželnega glavarja Brejca, sedaj novopečenega lesnega trgovca. — »Jutro« dopisnik je res objektivno očital stanje naših cest in nezadovoljnost kmetov, ko so morajo njihovi vozovi srečati s tem ogromnim avtom na preozkih cestah. — Res je, da take velikanse grobo ne bi smele voziti 10 tonsko težo s se priklonim vozom, posebno po črnomeljškemu mostu, ki ga je dežela z velikimi denarnimi žrtvami zgradila. — Ni pa res, da je vojaško za časa vojne vozilo po mostu z avtomobilom, in ko bi tudi vozili, je pa nekaj razlike med Brejčevim in vojaško silo. — Kar se tiče razoranosti cest, to jih zeleni glanar gotovo še ni videl. — Omeniti moramo, da svojega vodja Brejca in njegov avto preklinjajo sami klerikali največ. — Mogoče je, da glanar ne prihaja iz Brejčeve okolice, ker tak nemisel upamo le da sam Brejčev bi javno napisal, če pa je, potem ga samo obžalujemo, da mu vrvi po glavi centra-

lism in svetovnjak, ki jo čimrnik. Šel sploh ne razume. — Vsek dovolj ni za vsako nogo! pa tudi avtonomija ni za vsakega člankarja — klerikalci! Iđemi!

*** Za Jugoslovanske Matice** nam je povodom poroke svoje sestre Minko izročil gospod Ivan Punčuh, carinik na Raketu, znesek 1000 kron. V imenu Matice izrekamo radoljubnemu darovalcu iskreno zahvalo.

*** Domoljubna veselica v Rajhenburgu** dne 31. julija t. l. obeta biti, kakor se nam od tamkaj poroča, nad vse slajna. Naše poštvalne Ciril-Metodariče so pridre kot čebelice ter pripravljajo razna presenečenja ljubim gostom in naši Sokoli imajo tudi polne roke dela, da bo uspeh javnega nastopa čim častnejši za društvo, ki je prisliljeno delovati pod neznosnimi razmerami. Kdor ima le iskrico ljubezni do naših trpečih bratov onkraj meje, komur se slovenska mladina pod italijanskim blcem le kolikaj smili, ta sigurno poseti prireditve obeh obrambnih društev, ki delujeta z vzgledno nesebičnostjo za zasluženi jugoslovanski Jadran. Pridite sosedje v mnogobrojem številu, da spoznate na lastne oči, kdo v Rajhenburgu ljubi in kdo sovrači naše Primorce in Korošce!

*** Vrtina veselica, ki sta jo priredili** podružnica Jugoslovanske Matice in Ciril-Metoda na Brdu dne 10. julija t. l. na Prevojah je uspela nad vse slajno. Čisti dobiček 22.826 K pripade v enakih delih Jugoslovanski Matici in družbi sv. Cirila in Metoda. Zahvaljujemo se vsem, ki so pripomogli, da je imela prireditve tako sijalen gmeten uspeh, posebno pa cenjenim gospod in gospodičam, ki so sodelovale pred in po prireditvi, vsem darovalcem dobitkov, pečiva itd., veselničnemu odboru in vsem, ki so prireditve posetili.

*** Smrtna kosa.** Dne 23. t. m. je umrl v Zidanem mostu mesar in gostilničar Ignacij Moser, dne 23. t. m. pa v Konjicah ga. Josipina Lederer, vdova bivšega zdravnik in konjiškega župana, stara 76 let.

*** Stavka pekarskih pomočnikov v Celju** se je končala v sredo zjutraj. V terek so se vršila v navzočnosti obrtnega komisarja dr. Mraka pogajanja med obema strankama in so pekarski mojstri privolili v povišanje med pod pogojem, ako jim komisija za določanje cen dovoli primerno povišanje cen peciva. Pomočniki so se s tem zadovoljili in odšli v sredo popoldne na delo.

*** Mariborski okrajni glavar, dr. Lajnič,** je odšel na dopust. Začasno vodstvo okrajnega glavarstva je prevzel vladni tajnik Rajko Mulaček.

*** Predavanje za zdravnike in medicinske prireditve** v soboto, 30. t. m. v Celju pri marji in docent dr. Matko iz Maribora. Predaval bo o neophiti.

*** Nadležni Nemci.** Ze zadnjič smo poročali, da je notranje ministstvo zavrnilo pritožbo mariborskega Bergeveina proti razpustu društva in zaplenbi koč Marburgerhütte, ki je prešla v slovensko last. A Nemci še nočejo mirovati. Te dni so se zgledili trije zastopniki, in sicer Peteln, Jeglič in Petschnig pri polkovniku Jakovljeviču in ga prošili pomoči, da bi se razpust razveljavil. Pomagalo jim seveda ne bo nič.

*** Z doma je pobegnila.** 21letna Angela Malga, stanujoča v Koroševi ulici v Mariboru, in se ni več vrnila. Ostavila je pismo, v katerem izjavlja, da bo izvršila samomor. Kaj je z njeno usodo, ni znano.

*** Obsodba in izgon.** Pred senatom ljubljanskega dež. sodišča je bil obsojen včeraj znani postopač in tat Tomaž Celik iz Cirknice, radi hudočelstva tatvine na dve leti ječe. Na svojem potepuškem potovanju je ukradel pri Lušnovih v Dražgošah na Gorenjskem 2 moški obleki, več perila in nekaj denarja v skupni vrednosti okoli 7000 K. Celik je bil obenem obtožen zaradi prepovedanega povratka v Jugoslavijo. Izgovarjal se je, da je prišel k svoji »habi«. — Obenem z obsodbo je bil tudi izgnan za vedno iz naše kraljevine.

*** Vesel težkega padca** si je prebila lobanjo neka 18letna kmetka deklica od Trbovelj. Ker rana ni bila vidna, so ljudje sodili iz posledic poškodbe, da je zastupljena. Še le v ljubljanski bolnici so dognali pravi vzrok bolezni. Dekle je tekom noči umrlo. Da so je takoj poslali v bolnico, bi bila morda rešitev še mogoča.

*** V vodnjak je padel pri Tooniesu** na Dunajski cesti v Ljubljani delavec Frano Schön, ko je popravljal nekaj v vodnjaku. Schön je dobil težke telesne poškodbe, prepeljali so ga v deželno bolnico.

PRODUKCIJA BAKRA, CINKA IN SVINCA.

»Frankfurter Zeitung« prinaša zanimive ameriške podatke o produkciji treh najvažnejših kovin bakra, cinka in svinca v letu 1913. in lih primerja s povojnimi leti 1918., 1919. in 1920. Baker, svinco in cink igrajo važne vloge v najrazličnejših industrijah. Nekateri od teh brez njih sploh obstojati ne bi moglo. Tako bazira ogromna nemška elektro-tehnična industrija na proizvodnji in uvozu bakra, industrija kablov in vodnih ter plinovih cevi na svincu, različne industrije (cinkovo lito blago, cinkova pločevina itd.) na cinku. Vsi navedeni podatki se razumejo v metričnih tonah (1000 kg).

Bakra se je pridobilo na svetu leta 1913. 292.000, 1918. 1.408.000, 1920. 984.000.

Vojna je potrebovala 50 do 100 odstotkov povišanja produkcije. Sij ko prei stoji Amerika na prvem mestu. Pridela dve tretini vsega bakra na svetu. Severna Amerika (Združene države, Mehika, Kanada, Kuba) so producirale leta 1913. 648.000, 1918. 1.019.000, 1920. 668.000.

Na drugem mestu svoji Evropa, ki je producirala leta 1913. 131.000, 1918. 70 tisoč, 1920. 50.000.

V primeri s svetovno produkcijo je produkcija bakra v Srbiji sicer majhna, pa velike važnosti za našo državo, in sicer se je produciralo leta 1913. 6400, 1918. 6000, 1919. 1209, 1920. 2436.

Kakor v bakru, prednjačijo vsemu svetu Združene države ameriške tudi v cinku.

Cinka se je pridelo na vsem svetu leta 1913. 1.010.000, 1919. 644.000, 1920. 719.000. V Združenih državah severne Amerike leta 1913. 320.000, 1919. 427.000, 1920. 435.000, v Belgiji leta 1913. 240.000, 1919. 19.800, 1920. 83.000; v Nemčiji leta 1913. 278.500, 1919. 85.000, 1920. 97.000.

Svetovna produkcija je napram predvojnemu času za 30 odstotkov manjša. Združene države ameriške proizvajajo več kakor pred vojno. Katastrofalno pa so padle množice v Belgiji in Nemčiji. Za Jugoslavijo in Češkoslovaško nahajamo v tabeli skupne sledeče postavke: leta 1913. —, 1918. —, 1919. 4010, 1920. 6000.

Med tem, ko je pri bakru in cinku najslabše produktijsko leto 1919. in se proizvodnja v naslednjem letu že dviga, pa pomeni pri svincu leta 1920. najmanjšo produkcijo. Značilno je za konkurenčno moč Združenih držav ameriških, da tam produkcija raste, med tem ko skoro v vseh ostalih državah pada.

Svinca se je pridobilo na vsem svetu leta 1913. 1.177.000, 1919. 863.700, 1920. 841.000; v Združenih državah ameriških leta 1913. 395.000, 1919. 412.000, 1920. 432.000; v Evropi leta 1913. 566.000, 1919. 225.000, 1920. 248.000; v Avstraliji leta 1913. 110.000, 1919. 81.600, 1920. 11.700.

Združene države ameriške so udeležene na produkciji kovin vedno z večjim odstotkom in zavzemajo na svetu vedno trdnjšo monopolno pozicijo. Njihova konkurenčna možnost raste.

DOSPELOST DAVKOV.

Začasni zakon o proračunskih dvanajstihah z dne 6. junija 1921. Službene Novine br. 154 določa, da dospavajo neposredni davki, državni pribitki in avtonomne doklade v plačilo dne 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra vsakega leta, vsakokrat na tekoče koledarsko četrtletje, torej n. pr. 1. februarja za dobo od 1. januarja do konca marca itd.

Le rentnina in dohodnina, ki se pobirata z odbitkom pri izplačilu rentalni ali dohodnini zavezanih prejemkov, zapadeta ob dosedanjih rokih, ki jih določata §§ 134 in 235 zakona o osebnih davkih.

Dospeli davki s pribitki in dokladami vred se prislino izterjujejo, ako se ne plačajo tekom 14 dni po dospelosti.

Izpremenjeni roki dospelosti se uveljavijo s 1. avgustom t. l. za vse davke izvzemši druge polovice dohodnine za leto 1921., ki se izjemoma iztirja ob dosedanjem roku, to je 1. decembra 1921. V zvezi z izpremembo rokov dospelosti izpremeni se tudi računanje zamudnih obresti. Te se računajo od zaostankov, ki dospavajo v plačilo od 1. julija 1921. dalje s 50 v od vsakih 100 K zaostale davka z državnimi pribitki in avtonomnimi dokladami vred za vsak mesec (6 % na leto). Drobci v denarju pod 100 K in drobci v mesecih se pri računanju ne vpoštevajo, zamudne obresti odpadejo, ako vsakokratni davčni zaostanek z državnimi pribitki in avtonomnimi dokladami vred ne presega 100 K.

== Dražbena prodaja lesa v Sarajevu. Sumarski odsek zemaljske vlade v Sarajevu bo dne 30. avgusta ob 11. dopoldne potom javne pisane dražbe prodajal velike množine raznovrstnega lesa, ki se nahaja še v panjih v različnih gozdnih oddelkih. Sprejemajo se pisane zapelane ponudbe, ki se morajo glasiti na celo razpisano količino drv, in morajo dospeti do 30. avgusta do 11. ure dopoldne sumarskemu odseku zemaljske vlade v Sarajevu. Pisane ponudbe je priložiti vsaj 330.000 kron. En izvod dražbenega oglasa, ki vsebuje pogoje in druge podrobnosti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled. Pripomni se, da je poznanje pogojev za sestavo ponudbe neobhodno potrebno.

== Nemški izvoz v letu 1920. znaša v čistem blagovnem prometu brez zlata iz srobra 69.3 milijarde mark. Vrednost uvoza za leto 1920. še ni določena.

== Cirkulacija bankovcev v Nemčiji je znašala v drugem julijem tednu 75.352.685.000 mark. Proti prvemu tednu se je zmanjšala za 488.591.000 mark.

== Stavke v poljski tekstilni industriji. V Lodzu, središču poljske tekstilne industrije, je začelo stavkati tekstilno delavstvo, ker se ni ugodilo zahtevam po zvišanju mezd za 120 %. Stavka se je začela tudi v Tomaszowu in Zyrardowu iz istega vzroka. Tekstilne tvornice se branijo povišati mezde, ker imajo že itak velike stroške, ker so navezane na dobavo sirovin iz držav, ki imajo visoko valuto. In ker poljska valuta trajno pada, pridejo stroški za sirovine vedno večji. Delavci utemnjujejo svoje zahteve vsled vedno večje druginje, ki narašča istotako vsled padanja poljske marke. Mezdno gibanje je nasilje tudi v kovinski industriji.

== Rusija naročila tovarne avtomobile v Kanadi. Po poročilu iz Montreala je naročila sovjetska vlada pri neki kanadski tvrdki 500 tovarnih avtomobilov po 5000 ton v vrednosti 2 milijona dolarjev. Avtomobili bodo kmalu gotovi. Uporabljali se bodo za prevozno olja iz Kavkaza k pristanišču Črna morja.

== Poljedelski stroji za Rusijo. Berlinski »Börsenconfer« poroča, da je v početku t. m. dospelo preko Estonije v Petrograd 131 vagonov s poljedelskimi stroji. V Novorosijsk pa je došel angleški parnik, ki je pripeljal med drugia 5000 poljedelskih strojev, namenjenih za južnovzhodni del evropske Rusije.

== Angleška tekstilna industrija, ki se je nahajala v hudi krizi, se dozdnevno zopet popravlja, ker se je domači potrošek povečal. V Lancashiru se dela na teden zopet 35 ur.

== Rusko-angleška banka v Londonu se osnuje v kratkem in začne tekom 3 mesecev poslovati. Banka bo financirala trgovinski promet z Rusijo.

== Sanacija pariske Banque de Chine. Po pariskih poročilih se namerava vlada v Pekingu udeležiti sanacije Banque de Chine z dovolitvijo posojila.

== Katastrofalno padanje bolgarskega leva, kakor tudi gospodarsko-finančno stanje Bolgarske navdaja sofijske kroge z velikimi skrbmi. Ponovno podračenje kruha povečava med narodom vero, da se lev še ne bo kmalu popravil.

== Katastrofalno padanje poljske valute. O tem je napisala te dni krakovska »Nowa reforma« uvodni članek, v katerem pravi, da je pravzaprav finančna katastrofa začela že l. 1920. Tekom tega leta je narasla emisija bankovcev mesečno za 30 %. 31. decembra 1920. je bilo v prometu za 49.400 milijonov mark bankovcev konec maja t. l. pa jih je bilo že za 94.576 milijonov.

== Povišanje uvoznih carin na Poljskem. Minister za trgovino in industrijo ter minister za finance sta izdala odredbo, po kateri se povišajo uvozne carine na luksuzno blago za 20 odstotkov, na ostale predmete pa za 15 odstotkov.

== Vzrok padanja rumunske valute. Iz Bukarešte se poroča: Dasiiravno se bliza čas izvoza žita, vendar rumunski lev pada. Padanje rumunske valute se vsled tega pripisuje nezdravim političnim razmeram v državi.

Borza 27. julija

Zagreb. Devize: Berlin 217—217,50, Milan 741—744, London 610—615, New York kabel 171—172, ček 168 — 169,25. Pariz 1820—1825, Praga 219—219,50, Svica 2800—2840, Dunaj 18.10—19.05. Budimpešta 50 — 50,30. Valute: dolar 165,50—167, avstrijske krome 19—21,50, rublji 25, češke krome 220—225, 20 K v zlatu 570, napoleoni 568—570, mariz 217—219, italijanske lire 738—740. Banka za Primorje 800—860. Trg. obrtna banka 240. Hrv. eskomptna banka 655—660. Brodska banka 438—445. Poljedelska banka 95—98. Jadranska banka 1900. Jugoslovanska banka 540—545. Ljub. kreditna banka 800. Narodna banka 500—545. Pražediona 5125—5145. Rečka pučka banka 410—425. Srpska banka 701—710. Dubr. par. dražba 4800. Goranin 650. Ieis 260—265. Nar. šumska industrija 560—610. Namška industrija drva 560. Gutman 1180. Slavonia 780—810. Ljub. strojne tovarne in livarne 800. Trbov. premogokopna družba 900. Beograd. Valute: dolar 41,50—41,90, lev 36,50—37, marke 54,50—141. Devize: London 152,25—152,50, Pariz 828—830, Praga 54,75—56, Dunaj 4,70—4,75, Berlin 54,30—54,50, Milan 186—186,50.

Lastnik in izdajatelj
Kongresni odbor
Odgovorni urednik Mit. F. Jelenič.

Prosveita

Operni koncert v Rogoški Slatini. Dne 5. avgusta t. l. prireditelja solista ljubljanske narodne opere gđc. Vilma de Therry (alt) in g. Leopold Kovač (tenor) operni koncert v Rogoški Slatini. Vsopred je jako izbran in sestavljen iz prvih del domače in svetovne glasbe. Za koncert vlada v Rogoški Slatini veliko zanimanje. Koncertne točke spremilja na klavirju g. Viljem Blizjak.

Socialno-znanstvena predavanja vsučiljskega knjižničarja dr. Zmavca v Mariboru so se pričela v ponedeljek in se končajo danes z debatnim večerom. Kljub temu, da se razpravlja o jako težki in malo popularni temi, poseča vendar predavanja okoli 50 naobrazencev, med njimi mnogo profesorjev, juristov in en duhovnik. Operiti je tudi vsučiljskega profesorja dr. Ozvalda.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

«Tako je tudi bilo; toda pred pol ure sta me obiskala dva gospoda, ki imata ravno tako tehtne razloge, da prideta kar najprej na Minorko, kot jaz sam, prosila sta me, da jih vzamem seboj. Ker nisem tako okružen in trdosrčen kot drugi kralji trustov, pristal sem, ker sem videl, da sta gospoda prava gentlemena.»

«Kako se imenujeta, ako smem vprašati?»

«Grof Punta Hermosa in neki njegov star prijatelj señor Esteban. Gotovo imata na otoku kake privatne interese. Toda imeli boste kmalu priliko, da vidite in spoznate oba gospoda.»

«Kako?»

«Povabil sem jih k večerji — in ako se ne pravišite...»

Zasmejala se je.

«Vi ste najljubzimejši kralj trustov, ki bi si ga človek mogel predstavljati. Seveda se ne protivim! Toda ali sem vas dobro razumela: vi potujete še nočoj?»

«Da nočoj ob polenajstih mada-me!»

«To mi poveste šele sedaj? Kako naj se pripravim?»

«Madame, omejite se le na najpotrebnejše; jahta ni velika; toda priloge ako nimate veliko!

Namignila in požugala mu je ter rekla:

«Pojdite prosim; nekaj prtljage pa vendar imam! Sicer se moram pa tudi pripraviti za večerjo.»

Mogoče bi se kdo drugi čudil, ko

bi videl na nji tako naglo izpremembo, kako je njen obraz zažarel v radosti in veselju, ker sme in more na Minorko; toda Filipu Collinu, ki je šel v svojo sobo in žvižgal kot kanarček, se ni zdelo to prav nič čudno in novo.

Sedaj je vedel, kdo je njegova skrivnostna spremljevalka... da vedel je celo več... slučajno je zvedel, zakaj hoče potovati na Minorko...

Ko je stopil Filip kakih pet minut pozneje v hotelsko preddvorje, našel je tam grofa Punta Hermosa in Estebana, ki sta že čakala nanj. Smeje jih je pozdravil. Grof Punta Hermosa je vstal in mu šel par korakov nasproti... in Filip je presenečeno ugotovil, da grof malo šepa...

«Ali bi mogel govoriti z vami, gospod profesor?»

«Z veseljem sem vam na razpolago! Stopila sta v kot preddvorja, a Esteban je ostal na svojem sedežu.

«Ko vam povem, kar sem si namenil, gospod profesor, tedaj prav gotovo pomislite, da sem norec ali pa brezmejno nesramen!»

Filip je začuden odprl oči.

«Prav nič vas ne razumem! Prepričan sem ravno obratno!»

«Vidite, stvar je taka, kapitan Dupont je naredil danes jako dobro kupčijo, ko je odbil mojo ponudbo in ostal pri vaši. Plačilo za svojo poštenost, bi človek lahko rekel!»

«Kako to?»

«Ker jaz bi mu ne mogel plačati dogovorjene vsote!»

Filip je gledal grofa in mislil, da se šali; ta se je sicer smejal, toda njegov smeh je bil izraz prošnje in opravičevanja... Ni dobro razumel: ne bi mogel plačati...

Grof je mirno nadaljeval:

«Vidim, da me ne razumete popolnoma. Kapitanu Dupontu ne bi mogla plačati... oziroma sedaj ne bi mogla plačati, mogoče šele na Minorki...»

«Mogoče šele na Minorki?» je ponovil Filip mehanično.

«To je pa odvisno od tega, kaj so naredili barutovniki z mojim posestvom!»

Sredi stavka je grof Punta Hermosa utihnil in hitro pogledal Filipa, da vidi, kak vris so naredile nanj njegove besede. Filip, katerega možgani so še vedno predelavali razkritje o svoji tajinstveni spremljevalki, ni imel časa, da bi malo globlje mislil, zato grof ni zapazil na njegovem obrazu nobene spremembe, prav nič nenavadnega in razumel Filip v grofovih besedah. Zato je sedaj grof mirno nadaljeval:

«Sedaj gotovo razumete, da velja to, kar je veljalo danes popoldne za kapitana Duponta, sedajle zvečer tudi za vas! Nisem imel poguma, da vam priznam vse to, ko sem se pred dobro uro pogovarjal z vami... oziroma hotel sem poskusiti srečo onih potnikov na ameriških ladjah, ki se brez voznega listka odkracajo na ladjo in potem čakajo, da jih lastnik — ako je dobro razpoložen — vrže v morje. Ko ste me pa povabili k večerji, obudil ste glas moje vesti...»

Filip se je glasno zasmejal a obenem tako prisrčno, kot že dolgo ne. Nepremagljive simpatije je dobil za tega orjaka, ki ga je opazoval s širokimi očmi in veselimi smehljanjem okoli usten.

«Gospod grof» je odgovoril. «Imel sem dovolj denarja na razpolago, da

sem plačal Dupontu za teden dni naprej, toda ako bo treba, plačam še za en teden. Le nikar si ne delajte nepotrebnih skrbi. Svar uredimo, kadar boste vi — a sedaj k večerji! Vidim, da prihaja moja soproga...»

«Toda, ako so buntovniki vse uničili, kar sem imel, kaj potem... gospod profesor?»

«Vaša družba mi bo v plačilo... in naučiti vas hočem, da dobite spoštovanje in respekt pred žurnalisti.»

Filip je vzel pod roko svojega gosta, namignil gospodu Estebanu, ki jih je ves čas nemirno opazoval in šel z obema nasproti svoji tajinstveni spremljevalki.

Bilo je nekaj minut po deseti uri, ko so izstopile iz kočij na vzhodnem panobu marseillskega pristanišča štiri osebe in sicer: star gospod z zlatimi naočniki, velik gospod, ki je šepal, črn gospod v zelenem površniku in dama v potni obleki.

Ob pomolu, ki so vanj butali belorazpenjeni valovi, se je zibala mala in lična jahta, iz dimnika se je valil gost dim.

Ko sta se ustavili kočiji, je sple-

zal iz jahte mož bakrenordelega obraza stopil v čoln in odplul proti pomolu. Stopil je na pomol in zaklical:

«Gospod profesor!»

«Da, kapitan Dupont!»

Mislil sem že, da je to nekaka se-litev Israelovih otrok iz Egipta. Prav čedna družba se vas je nabrala.

«Samo vaši varovanci, gospod kapitan, ki ste mi jih poslali in priporočili vi sami. Mislim, da vas je našel moj sluga in vam sporočil vse potrebno zaradi provianta.»

«Vaša soproga?» je rekel kapitan in opazoval stariško damo v potni obleki, ki je stala nepremično in se prav nič menila za oster in hud pomladanski veter.

«Da, da, vse je v redu, dobil sem vaše poročilo. Toda o dami ni bilo govora. Vrag vedi ali moremo kro-vu jahte »Storklja« zaupati žensko osebo?»

«Toda, gospod kapitan, naša dama je jako skromna v svojih zahtevah — ona se ne boji niti vetrov, niti morja... niti se ne plaši imena vaše jahte...»

(Dalje prihodnjič.)

Več tesarjev sprejme

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster

= Parna žaga =

Ljubljana, Dunajska cesta štey. 46.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica št. 2

250 82

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuju in Brežicah.

Delniška glavnica

K 50.000.000.—

Rezerve okrog K 45.000.000.—

Se priporoča za vse v njeno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.

Čekovni račun v Ljubljani št. 10.509.

Brajsavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon št. 261 in 413.

Otvoritev trgovine.

Naznanjam, da sem otvoril trgovino v Ljubljani VII., šiška, Seidl-ova hiša, ter postrežem vsakomur po priznani najnižjih cenah.

Priporočam se za obilen obisk

Ivan Kos.

1187

Naročajte in širite sledeče

leposlovne knjige:

D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poština K 3-80.
A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poština 2 K.
Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevskij-Levstik: Besi. Roman - IV. del. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8— vez. K 30— vez.
Goncourt-Fastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 8— vez. K 3-50 vez.
Cervantes-Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2— vez. K 2-50 vez.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2— vez. K 3-50 vez.
Macbeth. Broš. 22 K, vez. 40 K, poština 2 K.
Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2— vez. K 2-50 vez.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26—, po pošti broš. 3-40 vez. K 4— vez.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K vez. II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v vez.
Knjige se naročajo pri založništvu: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Kupujte in zahtevajte samo čokolado „Orlon“.

JOSIP VITEK
LJUBLJANA, KREKOV TRG 8.

Specialna zaloga orijentalnih bonbonov, čokolade, kakao, karamel, polnjenih bonbonov, keksov in drugih različnih vrst iz prve češke tovarne akoijske družbe „Orlon“ prej A. Maršner v Kra-ljevih Vinohradih.

ker je najboljši Češki izdelek.

1188 2-2

Tovarniška zaloga papirja
solah in pisarniških potrebščin.
Zalozništvo razpisovalnih razpisov.
M. Tišar, Ljubljana

709 20-15

Korespondentinjo

ki obvlada popolnoma italijanski jezik, samostojno moč, sprejme pod ugodnimi pogoji večje trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod „Italijanska korespondentinja“ na upravn. „Jutra“.

1188 4-1

? Ali ste že poslali na-
? ročnino za „Jutro“ ?

Išče se mesečna soba s posebnim vhodom, eventualno s ohrabo ali pa manjše stanovanje z opravo ali brez oprave proti zelo dobri nasjemini. — Ponudbe na pošti predal št. 55.

1096 18

ERJAVEC & TURK

799 „pri Zlati lopati“ 26-13

trgovina z železnino

(prej Hammerschmidt)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križevniške cerkve.

Zaloga cementa in karbida.

Priporočamo

knjige za mladino:

Ilika Waschietova, Praviljica. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti 2 K vez.
Habberton-Sorli, Bob in Tedi. Povest s slikami. Broš. 24 K, vez. 30 K, po pošti K 2-40 vez.

Čika Jova Zmaj-Gradnik, Kalamandarija. Otroške pesmi. Vez. 16 K, po pošti 1 K vez.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Ponudite

vse neoporne sile predmete: varilice, prestane, obeske, sapenice, uhane itd., kateri predmeti vam leže doma in jih 1170 ne nosite 20-3

tyrdki F. CUDEN

trgovina ur, zlatnine in srebrnine

Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Zahtevajte

v

kavarnah, gostilnah,

brivnicah in javnih

lokalih

„JUTRO“

Najstarejša izdelovalnica perila.
Najfinejši izdelek. Perilo po meri.
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

OGLAS.

Nakup ovsa, ječmena in koruze
za intendantska skladišča
v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Potrebuje se 41 vagonov.
Pozivljajo se interesi, da stavijo Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismene ponudbe, kolekovane z 2 dinara do 4. avgusta dopoldne za vsako količino gornjih artiklov, franko skladišča.

Skladišča imajo železniške tiro.
Pogodbe se bodo zaključevale 4. avgusta.
Kavcije 10 %. Predaja po uslovih.

Komanda Dravske divizijske oblasti E. broj 11.411.

Izšla je

Svetovna vojna

v pešmi in slikah, I. in II. zvezek.

Cena posameznemu zvezku 4 krone.

Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“

Sodna ulica 6.

„JADRAN“ d. z o. z. LJUBLJANA

Dunajska cesta 9

priporoča 21 104-97

kolonijalno in špecerijsko

blago ter žitne pridelke.

Točna in solidna postrežba.